

**Noorse leesteksten niveau 3
deel 6**

Et dukkehjem

(forkortet og modernisert versjon)

Deze tekst van Wikipedia is een "gemoderniseerde" versie van Ibsens toneelstuk, die qua thematiek nauw aansluit bij de oorspronkelijke versie.

FØRSTE AKT

*Det ringes ute i entréen; litt etter hører man at **der blir lukket opp**¹. Nora kommer fornøyet **nynnende**² inn i stuen; hun er kledd i **yttertøy**³ og bærer en hel del pakker, som hun legger fra seg på bordet til høyre. Hun lar døren til entréen stå åpen etter seg, og man ser der ute et **bud**⁴, som bærer en **julegran**⁵ og en kurv, som han går til **stuepiken**, som har lukket opp for dem.*

¹ de deur geopend wordt; ² nouriënd; ³ mantel

¹ bode; ² kerstboom
het kamermeisje

NORA: Gjem juletreet godt, Helene. barna må **for all del** ikke få se det før i kveld, når det er **pyntet opp!** (*til budet; tar portemonéen frem*) Hvor mye -?

in elk geval
versierd

BUDET: 50 kroner.

NORA: Der er en 100-lapp. Nei, behold resten.

Budet takker og går. Nora lukker døren. Hun fortsetter å le stille og muntert mens hun tar yttertøyet av.

NORA (*tar en pose med **sukkertøy** opp av lommen og spiser et par; så går hun forsiktig bort og lytter ved sin manns dør*): Jo, han er hjemme. (*nynner igjen, **idet** hun går bort til bordet til høyre*)

snoep
terwijl

TORVALD (*inne i sitt værelse*): Er det sangfuglen som **kvitrer** der ute?

tsjilpt

NORA (*i ferd med å åpne noen av pakkene*): Ja, det er det.

TORVALD: Er det **kosepusen**¹ som **romsterer**² der?

¹ troetelpoesje; ² rondstruint

NORA: Ja!

TORVALD: Når kom kosepusen hjem?

NORA: Nå nettopp. (*putter sukkertøyet i lommen og visker seg om munnen*): Kom ut hit, Torvald, så skal du få se hva jeg har **shoppa**.

gekocht

TORVALD: Ikke forstyrr! (*litt etter; åpner døren og ser inn, med pennen i hånden*) Sa du: "shoppa"? Alt det der? Har du vært ute og **sløst bort penger**, nå igjen?

met geld gesmeten

NORA: Ja men, Torvald, i år må vi da virkelig **slå oss litt**

løs. Det er jo den første julen vi ikke er nødt til å spare. Nå får du jo så høy lønn og kommer til å tjene mange, mange penger.	de teugels wat vieren
TORVALD: Ja, fra nyttår av; Nora! Nå har vi to holdt tappert ut helt til i dag; og det skal vi også gjøre den korte tiden det ennå trengs.	dat het nog nodig is
NORA (<i>går bort imot ovnen</i>): Ja, ja, som du vil, Torvald.	
TORVALD (<i>følger etter</i>): Så, så; lille sangfugl! Ikke heng sånn med vingene. Hva? Er pusen sur? (<i>tar portemonéén opp</i>) Nora; hva tror du jeg har her?	het poesje
NORA (<i>vender seg raskt</i>): Penger!	
TORVALD: Se der. (<i>rekker henne noen sedler</i>) Herregud, jeg vet jo nok at det går en hel del til et hus i juletiden.	bankbiljetten
NORA (<i>teller</i>): 1000 - 2000 - 3000 – 4000. Å takk, takk, Torvald; Nå greier jeg meg en god stund.	
TORVALD: Ja, det må du sannelig gjøre. Men! Du ser så - så - hva skal jeg kalle det? - så hemmelighetsfull ut.	echt geheimzinnig
NORA: Gjør jeg?	
TORVALD: Ja visst gjør du det. Se på meg. Slikkmunnen skulle vel aldri ha vært spist godteri i byen i dag?	het suikermondje snoep
NORA: Nei, hvordan kan det falle deg inn.	
TORVALD: Ikke en gang gomlet i seg et sukkertøy eller to?	opgeknabbeld
NORA: Nei, jeg lover. Torvald – æresord.	erewoord
TORVALD: Så, så; jeg bare spøkte med deg –	
NORA (<i>går til bordet til høyre</i>): Det kunne ikke falle meg inn å gjøre deg imot.	iets doen wat je niet bevalt
TORVALD: Nei, jeg vet jo det; og du har jo gitt meg ditt ord-. (<i>kommer bort til henne</i>) Nora, du kan ikke tro hvordan jeg gleder meg til i kveld.	
NORA: Jeg også. Og så gøy det kommer til å bli for barna, Torvald!	leuk
TORVALD: Ah! Det er så herlig å tenke på at jeg er blitt bankdirektør og at vi endelig får skikkelig god råd ¹ . Ikke	¹ helemaal geen geldproblemen

sant! Det er en stor **nyttelse**² å tenke på?

NORA: Å, det er vidunderlig!

TORVALD: Det er godt at de **trange** tidene er forbi.

NORA: Ja, det er vidunderlig. Nå skal jeg si deg hvordan jeg hadde tenkt vi skulle **innrette oss**, Torvald. Så snart julen er over – (*det ringer i entréen*) Å, der ringer det. (*rydder litt opp i stuen*) Det kommer visst noen. Det var da **kjedelig**.

TORVALD: Hvis noen spør, så er jeg ikke hjemme, husk det!

STUEPIKEN (*i entrédøren*): Det er en fremmed dame her –

NORA: Ja, la henne komme inn.

STUEPIKEN (*til Torvald*): Og så kom doktor Rank samtidig.

TORVALD: Gikk han rett inn til meg?

STUEPIKEN: Ja, han gjorde det.

Torvald går inn i sitt værelse. Stuepiken viser fru Linde, som er i reisetøy, inn i stuen og lukker etter henne.

FRU LINDE (**forsagt** og *litt nølende*): God dag, Nora.

NORA (*usikker*): God dag –

FRU LINDE: Du kjenner meg nok ikke igjen.

NORA: Nei; jeg vet ikke –; jo, visst, eh... vel, – (*utbrytende*) Hva! Kristine! Er det virkelig deg? Og jeg som ikke kjente deg igjen! Det er **jammen**¹ **lenge siden sist**²! De siste åtte årene har jeg vært så lykkelig, kan du tro. Og nå er du altså kommet her inn til byen for å **ha det moro** i julen, selvfølgelig. Å, så bra! Ja, **gjett om** vi skal ha det moro. Men ta av deg yttertøyet. Du **fryser** da vel ikke? (*hjelper henne*) Sånn; nå setter vi oss hyggelig her ved ovnen. Nei, i lenestolen der! Her i **gyngestolen** vil jeg sitte. (*griper hennes bender*) Vet du hva for noe fantastisk som har hendt oss i disse dagene?

FRU LINDE: Nei. Hva for noe?

NORA: **Tenk**, mannen min er blitt direktør i banken.

hebben; ² genoeg

moeilijke

het knus ... maken

ruimt ... op

vervelend

schuw

¹ echt; ² lang geleden

je te amuseren
wees maar zeker dat
hebt het ... koud

de schommelstoel

stel je voor

FRU LINDE: Mannen din? Å så **flott** –!

geweldig

NORA: Ja, helt enormt! Han skal **tiltre** i banken allerede til nyttår, og da får han høy lønn og mange procenter. Heretter kan vi leve helt annerledes enn før, – akkurat som vi vil. Å, Kristine, jeg føler meg så lett og lykkelig! Ja, for det er herlig å ha så mange penger og ikke være nødt til å bekymre seg. Ikke sant?

in functie treden

FRU LINDE: Jeg dro hit til byen for å se om jeg kunne få en fast jobb, noe kontorarbeid. ...

NORA: Kanskje Torvald kunne gjøre noe for deg.

FRU LINDE: Ja...

NORA: Det skal han også, Kristine. Bare overlat det til meg; så skal jeg fikse den saken.

FRU LINDE: Det var snilt av deg, Nora, – dobbelt snilt, du som selv **kjenner** så lite **til** hvor hardt og vanskelig livet kan være.

afweet van

NORA: Jeg –? Jeg kjenner så lite til –?

FRU LINDE (*smilende*): Å, Herregud, ... Du har da hatt det lett i livet!?

NORA (*kaster på nakken¹ og går henover gulvet²*) Det skulle du ikke si så **overlegent**.

¹ gooit het hoofd in de nek; ² loopt door de kamer; ³ uit de hoogte

FRU LINDE: Jaså?

echt

NORA: Du er akkurat som de andre. Dere tror alle sammen **at jeg ikke kan noe ordentlig** –

dat ik niet echt tot iets in staat ben

FRU LINDE: Eh mm. (*prøver å bryte inn for å roe ned og blidgjøre Nora*)

kalmeren
milder stemmen

NORA: – at jeg ikke har hatt det **strevsomt** her i verden. Men nå skal du høre noe, Kristine: Jeg har reddet Torvalds liv.

gejaagd

FRU LINDE: Reddet –? Hvordan reddet?

NORA: Du vet den reisen til syden, da vi bodde et år i Italia. Torvald ville ikke ha overlevd hvis han ikke hadde kommet ned dit. Han var så overarbeidet på jobben, kan du tro, sånn at han ble dødelig syk. Legene erklærte at han måtte komme seg til syden. Den turen kostet 240.000 kr. Torvald og alle andre tror jeg arvet de pengene etter pappa.

Men sannheten er at pappa ikke ga oss et rødt øre . Det var jeg som skaffet de pengene.	een rode duit zorgde voor
<u>FRU LINDE</u> : Hele den store summen!	
<u>NORA</u> : 240.000 kr.	
<u>FRU LINDE</u> : Ja men, Nora, hvordan var det mulig? Lånte du dem? Jeg forstår ikke.	
<u>NORA</u> : Det behøver du jo heller ikke. Det er jo slett ikke sagt at jeg har lånt pengene. Jeg kan jo ha fått dem på andre måter. (<i>kaster seg tilbake i sofaen</i>) Jeg kan jo ha fått dem av en eller annen beundrer. Når man ser såpass ¹ tiltrekkende ² ut som jeg –	helemaal niet ¹ zo; ² aantrekkelijk
<u>FRU LINDE</u> : Du er gæern . Hør nå her, kjære Nora, – du har vel ikke gjort noe dumt?	gek
<u>NORA</u> (<i>sitter atter</i> ¹ <i>oppreist</i> ²): Er det dumt å redde livet til mannen sin?	¹ opnieuw; ² overeind
<u>FRU LINDE</u> : Jeg synes det er dumt at du ikke fortalte det til ham –	
<u>NORA</u> : Men han måtte jo nettopp ikke vite noe! Herregud, kan du ikke forstå det? Han måtte ikke en gang vite hvor dødssyk han var. Det var meg legene kom til og sa at livet hans sto i fare; at det eneste som kunne redde ham var et opphold i syden. Men han ville jo ikke låne penger til å dra. Ja, ja, tenkte jeg. Reddes må du! Så fant jeg en utvei.	verblijf
<u>FRU LINDE</u> : Og mannen din fikk ikke vite av din far at pengene ikke kom fra ham?	
<u>NORA</u> : Nei, aldri. Pappa døde akkurat på den tida. Jeg hadde tenkt å fortelle ham det og be ham ikke røpe noe. Men da han lå så syk ... –. Dessverre , det ble ikke nødvendig.	verklappen helaas
<u>FRU LINDE</u> : Har du aldri tenkt å si det til mannen din?	
<u>NORA</u> (<i>ettertenksom</i> ¹ , <i>halvt smilende</i>): Jo – en gang ² kanskje; – om mange år når jeg ikke lenger er så pen som nå. Du skal ikke le av det! Jeg mener naturligvis: når Torvald ikke lenger er så tiltrukket av meg som nå ¹ . Pøh ² ! Den tid kommer aldri. Men det har sannelig ikke vært lett for meg å oppfylle forpliktelsene mine til rett tid . Jeg skal si deg, i forretningsverdenen er det noe som kalles renter, og noe som kalles avdrag ; og de er alltid så forferdelig vanskelige å skaffe. Mange ganger har jeg ikke	¹ bedachtzaam; ² ooit ¹ me niet meer zo aantrekkelijk vindt; ² pf wanneer het moest aflossingen

visst hva jeg skulle gjøre. (*smiler*) Da satt jeg her og forestilte meg at en gammel rik mann var blitt forelsket i meg -

FRU LINDE: Hval! Hvilken rik mann?

NORA: Å, det er bare noe jeg sier! – at han nå var død, og da man åpnet testamentet hans, så sto det med store bokstaver "Alle mine penger skal den elskverdige fru Nora Helmer ha utbetalt straks kontant".

FRU LINDE: Men kjære Nora, – hva var det for en rik mann?

NORA: Herregud, kan du ikke forstå det? Det var jo bare en jeg **dikta opp** når jeg satt her og ikke visste hvordan jeg skulle klare å skaffe penger. (*springer opp*) Men nå trenger jeg ikke bekymre meg om penger mer. Og tenk, så kommer snart våren. Da kan vi kanskje få reise litt. Jeg kan kanskje få se havet igjen. Å ja, ja, det er jammen vidunderlig å leve og være lykkelig! (*Klokken høres i entréen*)

FRU LINDE (*reiser seg*): Det ringer; det er kanskje best jeg går.

NORA: Nei, bli du; det er sikkert ingen; det er sikkert bare noen som skal inn til Torvald –

STUEPIKEN (*i entrédøren*): Unnskyld, – det er en mann her som vil snakke med advokaten –

NORA: Med bankdirektøren, mener du.

STUEPIKEN: Ja, med bankdirektøren; men jeg visste ikke – siden doktoren er der inne –

NORA (*til stuepiken*): Hvem er det?

KROGSTAD (*i entrédøren*): Det er meg, fru Helmer!

Fru Linde stusser¹, farer sammen² og vender seg mot vinduet.

NORA (*et skritt imot ham, spent, med halv stemme*): Du? Hva er det? Hva vil du prate med mannen min om?

KROGSTAD: Banksaker – **på en måte**. Jeg jobber en deltidsstilling i banken, og mannen din skal jo nå bli vår sjef, hører jeg. Bare **tørre** forretninger, fru Helmer; slett ikke noe annet.

NORA: Ja, vil du da være så god å gå inn kontordøren. (*hilses likegyldig, idet hun lukker døren til entréen; så går hun*

verzon

¹ schrikt op; ² krimpt ineen

stilletjes

of iets in verband daarmee

saaie

nonchalant

bort og ser til ovnen)

FRU LINDE: Nora, – hvem var den mannen?

NORA: Det var en sakfører Krogstad.

advocaat

FRU LINDE: Det var altså virkelig ham.

NORA: Kjenner du han typen der?

FRU LINDE: Jeg har kjent ham – for en del år siden. Han var en tid **sakførerfullmektig** borte på vår kant.

advocatenklerk

NORA: Ja, det var han jo.

7

FRU LINDE: Så forandret han er blitt.

NORA: Han har nok vært meget ulykkelig gift.

FRU LINDE: Han er enkemann, nå, ikke sant?

NORA: Med mange barn. Sånn; nå brenner det. *(hun lukker ovnsdøren og flytter gyngestolen litt til side)*

FRU LINDE: Han driver jo mange slags forretninger, sies det?

NORA: Så? Ja det kan gjerne være; jeg vet slett ikke –. Men la oss ikke tenke på forretninger; det er så kjedelig.

Doktor Rank kommer fra Torvalds værelse.

DOKTOR RANK *(ennå i døren)*: Nei nei, du; jeg vil ikke forstyrre; jeg vil heller gå litt inn til din kone. *(lukker døren og bemerker fru Linde)* Å **om forlatelse**; jeg forstyrrer visst her også.

excuseer

NORA: Nei, på ingen måte. *(presenterer dem for hverandre)*
Doktor Rank. Fru Linde.

RANK: Aha! Det navnet har jeg hørt ofte her i huset. Jeg tror jeg gikk forbi deg på trappen da jeg kom. ...

KROGSTAD *(roper inne fra Torvalds kontor)*: JEG MÅ JO LEVE, TORVALD !!

RANK: Akkurat nå i dette øyeblikk er det en moralsk syk person inne hos Torvald –

FRU LINDE *(dempet)*: Ah!

NORA: Hvem mener du?

RANK: Å, det er en sakfører Krogstad, et menneske som du ikke kjenner noe til. Han er **tvers igjennom** råtten, helt inn i **roten** av sjelen.

door en door
het diepste

NORA: Hva var det han ville snakke med Torvald om?

RANK: Jeg vet **sannelig**¹ ikke; jeg hørte **så vidt**² at det var noe om banken.

¹ echt; ² ternauwernood

NORA: Jeg visste ikke at Nils ... – at denne sakfører Krogstad hadde noe med banken å gjøre.

RANK: Jo, han har fått en slags **ansettelse** der nede.

aanstelling

Nora brister ut i en halvbøyt latter og klapper i hendene.

RANK: Hva ler du av?

NORA: Si meg, doktor Rank, – alle de som er ansatt i banken, blir altså nå avhengige av Torvald?

RANK: Er det så morsomt?

NORA (*smiler og nynnner*): Hm hm. (*går omkring på gulvet*) Ja, det er formidabel å tenke på at vi – at Torvald har fått så mye innflytelse på mange mennesker. (*tar posen opp av lommen*) Doktor Rank, skal det være et lite sukkertøy?

RANK: Se, se; sukkertøy. Jeg trodde det var forbudte **varer** her.

zaken

NORA: Ja, men disse er noen som Kristine ga meg.

FRU LINDE: Hva? Jeg –?

NORA: Nå, nå, nå; Slapp av! Du kunne jo ikke vite at Torvald hadde forbudt det. Jeg skal si deg han er redd jeg skal få stygge tenner av dem. Men **pytt**, – **for en gangs skyld** –! Ikke sant, doktor Rank? Vær så god! (*putter et sukkertøy i munnen på ham*) Og du også, Kristine. Og jeg skal også ha en; bare en liten en – eller **maks** to. (*spaserer igjen*) Ja, nå er jeg virkelig så utrolig lykkelig. — Det er bare én ting jeg har så **sinnsykt** lyst til å si så Torvald hørte på det.

ach
voor één keer

hoogstens

geweldig

RANK: Og hva er det?

NORA: **Faen i helvete!**

verdomme

RANK: Er du gal?

FRU LINDE: Men **bevares**, Nora!

RANK: Si det! Der er han!

NORA (*gjemmer godteposen*): Hysj, hysj, hysj.

Torvald, med overfrakke på armen og hatt i hånden, kommer fra sitt værelse.

NORA (*imot ham*): Nå, kjære Torvald, ble du kvitt ham?

TORVALD: Ja, nå gikk han.

NORA: Må jeg få presentere –; det er Kristine som er kommet til byen.

TORVALD: Kristine –? Unnskyld, men jeg vet ikke –

NORA: Fru Linde, kjære Torvald; fru Kristine Linde.

TORVALD: Ah javel. Du er kanskje en barndomsvenninne av Nora?

FRU LINDE: Ja, vi kjenner hverandre fra tidligere.

NORA: Og tenk, nå har hun gjort den lange reisen hit for å få snakke med deg.

TORVALD: Hva? Snakke med meg?

FRU LINDE: Ja ikke egentlig –

NORA: Kristine er nemlig utrolig flink i kontorarbeid, og så har hun en sånn **uhyre** lyst til å komme under en **dyktig** manns ledelse og bli enda flinkere -

TORVALD (*til fru Linde*): Meget fornuftig.

NORA: Og da hun hørte at du var blitt bankdirektør – det kom telegram om det – så reiste hun så fort hun kunne inn hit og –. Ikke sant, Torvald, du kan nok gjøre litt for Kristine, for min skyld? Hva?

TORVALD: Jo det var slett ikke umulig. Du er enke, antar jeg?

FRU LINDE: Ja.

TORVALD: Og har **øvelse** i kontorforretninger?

allermachtig

geweldige
bekwame

ervaring

FRU LINDE: Ja, sånn **lite grann**.

een beetje

TORVALD: Nå, da er det høyst rimelig at jeg kan fikse en jobb til deg –

NORA (*klapper i hendene*): Ser du; ser du!

TORVALD: Du er kommet i et heldig øyeblikk, fru Linde –

FRU LINDE: Å, hvordan skal jeg takke deg –?

TORVALD: Behøves slett ikke. (trekker **ytterfrakken** på.) Men i dag må du ha meg unnskyldt –

zijn overjas

RANK: Vent; jeg går med deg. (*henter sin **pels** i entréen og varmer den ved ovnen*)

bontjas

NORA: Går du også, Kristine?

FRU LINDE (*tar yttertøyet på*): Ja, nå må jeg ut og se meg om etter et værelse.

TORVALD: Da kan vi kanskje **slå følge** nedover gaten?

elkaar vergezellen

FRU LINDE: **Farvel** kjære Nora, og takk for alt.

dáág

NORA: **Farvel så lenge**. Ja, i kveld kommer du naturligvis igjen. Og du også, doktor Rank. Hva? Om du blir så bra? Å jo så menn gjør du så; pakk deg bare godt inn.

tot ziens

Det høres barnestemmer utenfor på trappen.

NORA: Der er de! Der er de!

Hun løper bort og lukker opp. Barnepiken Anne-Marie kommer med barna.

NORA: Kom inn; kom inn! (*bøyer seg ned og kysser dem*) Å dere søte, snille –! Ser du dem, Kristine? Er de ikke skjønne!

TORVALD: Kom, fru Linde; nå blir det ikke til å holde ut her for andre enn mødre.

Doktor Rank, Torvald og fru Linde går nedover trappene. Barnepiken går inn i stuen med barna. Nora likeledes, idet hun lukker døren til entréen.

NORA: Å, så friske og **kjekke** dere ser ut. Nei, for noen røde kinn dere har fått. Som epler og roser. (*barna snakker i **munnen** på henne under det følgende*)

opgewekt

door elkaar

BOB: Vi har hatt det gøy!

IVAR: Jeg har trukket både Emmy og Bob på **kjelken!**

NORA: Har du trukket både Emmy og Bob på kjelken?

IVAR: **På en gang!**

NORA: Nei **tenk**, på en gang! Ja, du er en flink gutt, Ivar. Å, la meg holde henne litt, Anne-Marie. Mitt søte lille **dukkebarn!** (*tar den minste fra barnepiken og danser med henne*)

BOB: UÆEeee! Jeg vil også! Mamma!

NORA: Ja, ja, mamma skal danse med Bob også.

IVAR: Vi har kastet snøball!

NORA: Hva? Har dere kastet snøball? Å, der skulle jeg ha **vært med!**

NORA: (*Idet barnepiken skal til å kle av barna*) Nei, ikke det; jeg vil selv kle dem av, Anne-Marie. Å jo, la meg få lov; det er så morsomt. Gå inn så lenge; du ser så forfrossen ut. Der står varm kaffe til deg på ovnen.

Barnepiken går inn i værelset til venstre. Nora tar barnas yttertøy av og kaster det omkring, idet hun lar dem fortelle i munnen på hverandre.

NORA: Ja så? Så det var en stor hund som løp etter dere? Men den bet ikke? Nei, hundene biter ikke små søte dukkebarn. Ikke se i pakkene, Ivar!

IVAR: Hva er det inni?

NORA: Hva det er? Ja, det skulle dere bare vite. Å nei, nei; det er noe **fælt** noe. Sann? Skal vi leke?

BARNA: Ja!

NORA: Hva skal vi leke?

EMMY: **Gjemsel!**

NORA: Gjemsel. Ja, la oss leke gjemsel. Bob skal gjemme seg først.

BARNA (*i kor*): Nei, du mamma!

de slee

tegelijk

stel je voor

popje

bij geweest

onleuks

verstoppertje

NORA: Skal jeg? OK. Jeg gjemmer meg først.

*Hun og barna leker under latter og jubel i stuen og i det **tilstøtende** værelse til høyre. Til slutt gjemmer Nora seg under bordet. Barna kommer stormende inn, leter, men kan ikke finne henne. Men så hører de at hun **småler** under bordet, styrter bort, løfter opp **duken** og ser henne. Stormende jubel. Hun kryper frem som for å skremme dem. Ny jubel. Imens har det banket på inngangsdøren, men ingen har lagt merke til det. Døren åpnes halvt og sakfører Krogstad kommer **til syne**. Han blir stående og vente litt; leken fortsettes.*

aangrenzende

stilletjes lacht
het tafelkleed

tevoorschijn

KROGSTAD: Unnskyld; ytterdøren sto **på klem**; noen må ha glemmt å lukke den.

op een kier

NORA (**skvetter opp**): Min mann er ikke hjemme, herr Krogstad.

schrikt op

KROGSTAD: Jeg vet det.

NORA: Ja, hva vil du da?

KROGSTAD: Jeg vil gjerne ha noen ord med deg.

NORA: Hæ! Med ...? (*til barna, lavt*) Gå inn til Anne-Marie. Hva? Nei, den fremmede mannen vil ikke gjøre mamma noe ondt. Vi skal leke mer når han har gått. (*bun fører barna inn i værelset til venstre og lukker døren etter dem*)

NORA (uroilig, **spent**): Vil du snakke med meg?

nerveus

KROGSTAD: Ja, jeg vil det.

NORA: I dag? Men det er jo ikke den første i måneden ennå.

KROGSTAD: Nei, i dag er det julaften. Men det kommer an på DEG hva slags juleglede du får.

NORA: Hva er det du vil? Men jeg kan jo ikke betale i dag...

KROGSTAD: Det er ikke det.

NORA: Okay. Hva er problemet da?

KROGSTAD: Jeg satt nede på puben i gata her, og så fikk jeg se din mann og fru Linde gå forbi. For det var henne ikke sant?

NORA: Jo da. De gikk akkurat ut.

KROGSTAD: Dette gjelder fru Linde skjønner du.
(*Alvorlig*) Skal hun ha noen som helst ansettelse i banken?

NORA: Hvordan kan du **tillate deg** å utspørre meg, herr Krogstad? Du! En av min manns **underordnede**! Men siden du spør, så skal hun det. Og det er meg som **har talt hennes sak**, herr Krogstad, bare så du vet det!

KROGSTAD: Jeg hadde altså **lagt riktig sammen**.

NORA (*går frem og tilbake på gulvet*): Å, jeg har da en viss innflytelse, skulle jeg tro. Selv om man er en kvinne, er det slett ikke sagt at – Når noen står i et underordnet forhold sånn som du, så burde man passe seg for **å legge seg ut med** noen som – hm ...

KROGSTAD: – som har innflytelse?

NORA: Ja nettopp!

KROGSTAD (*skifter tone*): Fru Helmer, vil du være så vennlig å bruke din innflytelse til fordel for meg!

NORA: ???

KROGSTAD: Vil du være så god å sørge for at jeg får beholde jobben min i banken?

NORA: Men... Alt det styrer jo min mann. Jeg har jo aldeles ingen innflytelse ...

KROGSTAD: Ikke det? Jeg syntes du nettopp selv sa ...

NORA: Jeg mente det ikke sånn. Jeg! Hvordan kan du tro at jeg har noen sånn innflytelse på mannen min?

KROGSTAD: Å, jeg kjenner mannen din fra studietiden. Jeg tror ikke herr bankdirektøren er noe mindre **tøffelhelt** enn andre ektemenn.

NORA: Sier du noe stygt om mannen min, så kaster jeg deg ut.

KROGSTAD: Oi! Så modig du er!

NORA: Jeg er ikke redd for deg lenger. Når nyttår er over, skal jeg snart ha **nedbetalt** hele gjelden.

KROGSTAD (*mer behersket*): Hør på meg, fru Helmer: Hvis det blir nødvendig, så kommer jeg til å slåss for livet, for å

het zich permitteren
ondergeschikten

een goed woordje voor haar
gedaan heeft
het correcte verband gelegd

ruzie zoeken met

pantoffelheld

afbetaald

beholde den lille stillingen min i banken.

NORA (*ironisk*): **Det virker sånn**, ja!

KROGSTAD: Det er ikke bare **for inntektens skyld**. Det er **av hensyn til** barna mine. Det er det at ... Du vet vel som alle andre at jeg en gang for en del år siden har gjort meg skyldig i noe ... dumt.

NORA: Ja, jeg har vel hørt om noe sånt.

KROGSTAD: Saken kom ikke **for retten**. Men alle mine karriereveier ble liksom stengt for meg med en gang. Så begynte jeg med de ... forretningene, som du vet. Noe måtte jeg jo gripe til. Og jeg har ikke vært blant de verste! Men nå må jeg ut av alt dette. Sønnene mine holder på å bli store. Av hensyn til dem, er jeg nødt til å ha en **hederlig** jobb, så jeg kan få tilbake så mye av min ære som mulig, sånn at de slipper å få problemer på grunn av faren deres. Og denne jobben i banken var liksom første **trappetrinn** for meg. Og nå vil din mann sparke meg vekk fra trappen, så jeg kommer til å **stå nede i sølen** igjen.

NORA: Men, Herre Gud, Krogstad! Jeg har ikke noen makt til å hjelpe deg.

KROGSTAD: Det er fordi du ikke vil. Men jeg har midler til å tvinge deg.

NORA (*nervøs*): Du vil vel ikke fortelle min mann om pengene jeg skylder deg?

KROGSTAD (*rolig*): Hm. **Sett at** jeg gjorde det?!

NORA: Det ville være skammelig av deg å avsløre hemmeligheten min på den måten. Men det blir verst for deg selv. For da får mannen min se hva for et **grusomt** menneske du er, og da kan du i hvert fall glemme jobben. **Uansett** ville min mann med en gang ha betalt ned gjelden.

KROGSTAD: He-he-he. Du er virkelig **glemsk** du.

NORA: Hva mener du?

KROGSTAD: Da din mann var syk, kom du til meg for å låne 240.000 kroner.

NORA: Jeg måtte jo ha de pengene.

KROGSTAD: Jeg skaffet deg dem. Men en av **betingelsene**¹ var at jeg skulle ha en gyldig **underskrift**² av faren

daar lijkt het op

omwille van het inkomen vanwege

voor de rechtbank

eerbare

trede

in de misère zitten

en als

afschuwelijk

hoe dan ook

vergeetachtig

¹voorwaarden; ²handtekening

din på at han stilte garanti for lånet.

NORA: Ja, men det fikk du da **og**. Husker du ikke det da?

ook

KROGSTAD: Jo da så absolutt. Her har jeg nemlig noen beviser på at en død man har skrevet under. Hans underskrift ble jo **påført** etter hans død.

aangebracht

NORA: Nå skjønner jeg ikke helt.

KROGSTAD: Faren din døde 29. september. Men han underskrev 2. oktober. Er ikke det litt merkelig?

NORA (*Ser ned i bakken, og utbryter uten å se han i øynene*) Jeg ville **skåne** pappa. Og jeg måtte ha penger til den utenlandsreisen. Den reisen skulle jo redde livet til mannen min.

ontzien

KROGSTAD: Fru Helmer! Forstår du ikke at dette er like ille som det jeg ble tatt for?

NORA: Men prøvde du å redde din kone?

KROGSTAD: Loven spør ikke om hvorfor jeg gjorde det, eller du **for den saks skyld**.

trouwens

NORA: Da er det en dum lov.

KROGSTAD: Men nå vet du hvor du står. Det er opp til deg hva du gjør. Men det sier jeg deg: hvis jeg **blir dumpa** for andre gang, så **skal du bli med meg!** Ha det bra fru Helmer. (*Han nikker og går ut gjennom entréen*)

de bons krijg
ben jij er ook bij

NORA (*tenker en stund, kaster med nakken*): **Hø!** Han prøvde å skremme meg. Så dum er jeg ikke. (*begynner å legge sammen klærne til barna, som ligger **strødd utover***).

drukt minachting uit

verspreid in de kamer

BARNA (i døren til venstre): Mamma, nå gikk den fremmede mannen ut gjennom porten.

NORA: Ja, ja, jeg vet det. Men ikke fortell det til noen at han har vært her. Hører dere det? Ikke til pappa heller!

BARNA: Nei, mamma; Men skal vi leke mer?

NORA: Nei, nei, ikke nå.

BARNA: Å, men, mamma, du lovte det jo!

NORA: Ja, men jeg kan ikke nå. Gå inn. Jeg har så mye å gjøre. Gå inn; gå inn, kjære søte barn. (*hun **nøder dem***)

duwt

varsomt inn i værelset og lukker døren etter dem)

NORA (*virrer nervøst omkring i stua*) Helene! La meg få treet inn. (*virrer videre*)

STUEPIKEN (*med grantreet*): Hvor skal jeg sette det, fru Helmer?

NORA: Der; midt på gulvet.

STUEPIKEN: Skal jeg ellers hente noe?

NORA: Nei, takk; jeg har det jeg trenger.

Stuepiken, som har satt treet fra seg, går ut igjen.

NORA (*i ferd med å pynte juletreet*): Det skal lys på – og blomster. – Det avskyelige mennesket! **Blås i det!** Det er ingenting **i veien**. Juletreet skal bli så fint.

Torvald, med en pakke papirer under armen, kommer utenfra.

NORA: Ah, – kommer du tilbake allerede?

TORVALD: Ja. Har det vært noen her?

NORA: Her? Nei.

TORVALD: Det var merkelig. Jeg så Krogstad gå ut av porten.

NORA: Å ja, det er sant, Krogstad var her et øyeblikk.

TORVALD: Nora, jeg kan se det på deg, han har vært her og bedt deg legge et godt ord inn for ham.

NORA: Ja.

TORVALD: Og det skulle du gjøre liksom **av egen drift**? Du skulle **fortie** for meg at han hadde vært her. Ba han ikke om det også?

NORA: Jo, Torvald; men –

TORVALD: Nora, Nora, og det kunne du innlate deg på? (*Truer med fingeren*) Du må aldri lyve for meg mer! En sangfugl må ha rent **nebb** å kvitre med; aldri falske toner. (*tar henne om livet*) Ikke sant? (*Nora nikker motvillig*) Fint! (*slipper henne*) Og så ferdig med den saken. (*setter seg foran ovnen*) Ah, så **lunt** og hyggelig det er her. (*blar litt i sine papirer*)

zachtjes

draait

het kan me niet schelen
aan de hand

uit eigen beweging
verzwijgen

snavel
het middel

behaaglijk

NORA (*beskejeftiget med juletreet, etter et kort opphold*) Torvald!

TORVALD: Ja.

NORA: Jeg gleder meg så veldig til kostymballet hos Stenborg i overmorgen. ... Har du det veldig travelt, Torvald?

TORVALD: Å –

NORA: Hva er det for noen papirer?

TORVALD: Banksaker.

NORA: Allerede?

TORVALD: Jeg har latt den **avtreddende** bestyrelsen gi meg fullmakt til å foreta de nødvendige forandringer i personalet og i forretningsplanen. Det må jeg bruke juleuken til. Jeg vil ha alt i orden til nyttår.

NORA (*fremdeles lenet til stolryggen, **purrer** langsomt i hans nakkehaar*) Hvis du ikke hadde hatt det så travelt, ville jeg ha bedt deg om en utrolig stor tjeneste, Torvald?

TORVALD: La meg høre. Hva skulle det være?

NORA: Der er jo ingen der har en sånn fin smak som du. Nå ville jeg så gjerne se godt ut på kostymballet. Torvald, kunne ikke du **ta deg av meg** og bestemme hva jeg skal være, og hvordan min **drakt**¹ skal være **innrettet**²? Jeg klarer meg ikke uten din hjelp.

TORVALD: Godt, godt: jeg skal tenke på saken; vi skal nok **få orden på det**.

NORA: Å, så snilt av deg. (*går igjen til juletreet; noler litt*) Men si meg, er det virkelig så slemt, det som denne Krogstad har gjort seg skyldig i?

TORVALD: Skrevet falske underskrifter. Har du noen **forestilling**¹ om hva det vil si? Og så **vred** han **seg unna**² i stedet for å tilstå det gale han hadde gjort og ta sin straff. Og det er dette som moralsk har **nedbrutt** ham. Tenk deg bare hvordan et sånt skyldbepisst menneske må lyve og **hykle**¹ og **late som**² i forhold til³ alle mennesker, må gå med maske og spille en annen en den han i virkeligheten er, også overfor sin egen kone og sine egne barn. Og dette med barna, det er nettopp det forferdeligste, Nora.

demissionaire

strijkt

je met mij bezighouden
¹ kledij (*voor het gemaskerd bal*)
² eruit zal zien

ze in orde brengen

¹ besef; ² draaide zich eruit

vernietigd

¹ huichelen; ² doen alsof; ³ tegen

NORA: Hvorfor?

TORVALD: Fordi at når det er så mye løgn i luften, gjør det at hvert **åndedrag** som barna tar i et sånt hus, er fylt med **spirer** til noe stygt.

ademtocht
kiemen

NORA (*nærmere bak ham*): Er du sikker på det?

TORVALD: Å kjære, det har jeg **titt** nok erfart som advokat. Nesten alle tidlig **forvorpne** mennesker har hatt løgnaktige mødre.

vaak
ontaarde

NORA: Hvorfor akkurat – mødre?

TORVALD: Det **skriver seg**¹ **hyppigst**² fra mødrene; men fedre virker naturligvis i samme retning; det vet enhver sakfører meget godt. Og likevel har denne Krogstad gått der hjemme i årevis og forgiftet sine egne barn i løgn og falskhet; det er derfor jeg kaller ham moralsk **forkommen**. (*strekker hendene ut imot henne*)

¹ komt ... van; ² het vaakst

geruïneerd

NORA (*drar hånden til seg og går over på den annen side av juletreet*): Så varmt det er her. Og jeg har så mye å gjøre.

TORVALD (*reiser seg og samler sine papirer sammen*): Ja, jeg får også tenke på å få lest litt av dette igjennom før julemiddagen. Din drakt skal jeg også tenke på. (*legger hånden på hennes hode*) Å du min elskede lille sangfugl. (*han går inn i sitt værelse og lukker døren etter seg*)

NORA (*sakte, etter en stillhet*): Å hva! Det er ikke sånn. Det er umulig. Det må være umulig.

ANNE-MARIE (*i døren til venstre*): De små ber så vakkert om de må komme inn til mamma.

NORA: Nei, nei, nei; slipp dem ikke inn til meg! Vær hos dem du, Anne-Marie.

ANNE-MARIE: Ja, ja, fru Nora. (*lukker døren*)

NORA (*blek av redsel*): Forderve mine små barn! Forgifte hjemmet? (*kort opphold; hun hever nakken*) Dette er ikke sant. Dette er aldri i evighet sant.

ANNEN AKT

Julaften er forbi. Barna har pakket opp alle julegavene og ødelagt juletreet. Det er 1. juledag.

kerstavond
kerstdag

*Samme stue. Oppe i kroken ved pianoet står juletreet, **plukket, forpjusket**¹ og med nedbrente **lysestumper**². Noras yttertøy ligger på sofaen. Nora, alene i stuen, går urolig omkring; til sist stanser hun ved sofaen og tar sin kåpe.*

NORA (*slipper kåpen igjen*) Nå kom det noen! (*mot døren; lytter*) Nei, - det er ingen. Det kommer ingen i dag, første juledag; Men kanskje - (*åpner døren og ser ut*) Nei; ingenting i brevkassen; tom. (*går fremover gulvet*) Å **tull!** Han gjør naturligvis ikke alvor av det. Det kan jo ikke skje noe slikt. Det er umulig. Jeg har jo tre små barn.

ANNE-MARIE (*inn fra rommet til venstre med en stor pappeske*) Jo endelig fant jeg esken med **utkleddningsklærne**.

NORA: Takk; sett den på bordet.

ANNE-MARIE (*gjør så*): De er litt ødelagte. Men de kan godt **settes i stand**; bare litt tålmodighet.

NORA: Ja, jeg vil gå bort til fru Linde og få henne til å hjelpe meg.

ANNE-MARIE: Nå ut igjen? I dette stygge været? Du blir forkjølet, - blir syk.

NORA: Det er ikke det verste som kunne skjedd. — Du, Anne-Marie! Det er noe jeg har tenkt på så ofte: Hvordan klarte du å **adoptere bort** barnet ditt til fremmede? Hvordan hadde du samvittighet til det?

ANNE-MARIE: Men det måtte jeg jo når jeg skulle være **amme** for lille Nora.

NORA: Ja men at du ville det?

ANNE-MARIE: Når jeg kunne få en så god plass? En fattig jente som er blitt ufrivillig **gravid**, må være glad til. For han **slasken** av en barnefar gjorde jo ingenting for meg.

NORA: Men din datter har da visst glemt deg.

ANNE-MARIE: Å nei, det har hun **slett** ikke. Hun skrev til meg, både da hun ble konfirmert, og etter at hun giftet seg.

NORA (*tar henne om balsen*) Du gamle Anne-Marie, du var en god mor for meg da jeg var liten.

kaal
¹ verformfaaid; ² kaarsstompjes

onzin

kartonnen doos
 de kleren voor het gemaskerd bal

hersteld worden

afstaan

min

zwanger
 lammeling

helemaal

ANNE-MARIE: Lille Nora, stakkar, hadde jo ingen annen mor enn jeg.

NORA: (*åpner esken*) Gå inn til barna. Nå må jeg -. I morgen skal du få se hvor pen jeg skal bli.

ANNE-MARIE: Ja, der blir **såmenn** ingen på hele ballet så pen som fru Nora. (*hun går inn i værelset til venstre*) zeker

NORA (*begynner å pakke ut av esken, men kaster snart det hele fra seg*) Å, bare jeg turde gå ut. Hvis bare ingen kom. Hvis det bare ikke hendte noe her hjemme imens. Tull! Det kommer ingen. (*teller fingrene på hanskene sine*) En, to, tre, fire, fem, seks - (*skriker*) Ah! (*vil imot døren, men står ubesluttet. Fru Linde kommer fra entréen hvor hun har tatt av seg yttertøyet*)

NORA: Å, er det deg, Kristine. Der er vel ingen andre der ute? - Så godt at du kom. Jeg trenger hjelp til noe. La oss sette oss her i sofaen. Se her. Der skal være kostymeball i morgen kveld hos konsul Stenborg, og nå vil Torvald at jeg skal være napolitansk fiskerpike og danse tarantella, for den lærte jeg på Capri. Se, her har jeg **drakten**; Torvald fikk den sydd til meg der nede; men nå er det alt sammen så **forrevet**, og jeg vet slett ikke - het kledingstuk
sleets

FRU LINDE: Å det skal vi snart **få i stand**; det er jo ikke annet enn **besetningen** som er gått litt løs her og der. Nå! og tråd? Sånn, her har vi jo det vi trenger. herstellen
het boordsel

NORA: Å, det er så snilt av deg.

FRU LINDE (*syrr*) Så du skal altså være **utkledd** i morgen, Nora? (*syrr igjen; kort taushet*) Kommer doktor Rank hver dag her i huset? verkleed

NORA: Hver eneste dag. Doktor Rank hører liksom til i huset.

FRU LINDE: Men si meg du: er den mannen helt ærlig? Jeg mener, det virker på en måte som han bare vil prøve å **smiske** med folk? slijmen

NORA: Hvordan mener du det?

FRU LINDE: Da du i går presenterte meg for ham, forsikret han at han ofte hadde hørt mitt navn her i huset; men etterpå merket jeg at din mann slett ikke hadde noe **begrep** om hvem jeg egentlig var. Hvordan kunne da doktor Rank -? besef

NORA: Joda. (*forklarer*) Torvald elsker meg jo så utrolig

høyt; og derfor vil han eie meg helt for seg selv, som han sier. I starten da vi var gift ble han liksom sjalu bare jeg nevnte noen av de kjære mennesker der hjemme. Så lot jeg det naturligvis være. Men med doktor Rank snakker jeg ofte om sånt; for han vil gjerne høre på det, ser du.

FRU LINDE: Hør her, Nora; Jeg synes du skulle se å komme ut av dette her med doktor Rank. I går snakket du noe om en rik beundrer, som skulle skaffe deg penger -

NORA: Ja, en som **ikke er til** - dessverre. Men hva så?

FRU LINDE: **Har** doktor Rank **formue**?

NORA: Ja, det har han. Og hva så?

FRU LINDE: Ikke prøv å late som ingenting, Nora. Tror du ikke jeg skjønner hvem du har lånt de 240.000 kronene av?

NORA: Er du helt **fra forstanden**? Kan du tenke deg noe slikt! En venn av oss, som kommer her hver eneste dag! Nei, det forsikrer jeg deg. Det har aldri et øyeblikk kunnet falle meg inn -. Han hadde heller ingen penger å låne bort den gang; han arvet først etterpå. Nei, det kunne da aldri falle meg inn å be doktor Rank -. Forresten er jeg sikker på, at dersom jeg ba ham .... (*lytter*) Hysj! Nå kom Torvald hjem. Se her; sett deg inn til barna så lenge. Torvald tåler ikke å se **skredderi**. La Anne-Marie hjelpe deg.

(*Fru Linde går inn til venstre; i det samme kommer Torvald fra entréen*)

NORA (*går ham i møte*) Å, jeg har ventet sånn på deg, kjære Torvald.

TORVALD: Var det **syipiken** -?

NORA: Nei, det var Kristine; hun hjelper meg å gjøre drakten min i stand. Skal du arbeide?

TORVALD: Ja. (*viser en pakke papirer*) Se her. Jeg har vært nede i banken - (*vil gå inn i sitt værelse*)

NORA: Torvald...?

TORVALD (*stanser*) Ja.

NORA: Hvis den lille **kosepusen** din ba deg riktig **inderlig** vakkert om en ting -?

niet bestaat

is ... vermogend

gek geworden

kleermakerswerk

op dat ogenblik

de naaister

knuffelkatje
innig

TORVALD: Hva så?

NORA: Ville du gjøre det da?

TORVALD: Først må jeg naturligvis vite hva det er.

NORA (*smisker*) Jeg lover at kosepusen skal løpe omkring og gjøre **spillopper** og at sangfuglen skal kvitre høyt og lavt...

fleemt
kunstjes

TORVALD: Nora, - det er da vel aldri det du tok opp i morges?

NORA (*nærmere*): Jo, Torvald, jeg ber på mine knær!

TORVALD: Og du har virkelig mot til å ta opp den saken igjen?

NORA: Ja, ja, vær så snill; du må la Krogstad få beholde stillingen sin i banken.

TORVALD: Min kjære Nora, stillingen hans har jeg bestemt at fru Linde skal få. Helene!

NORA: Hva vil du?

TORVALD (*søker mellom sine papirer*) En avgjørelse.
(*Stuepiken kommer inn*)

TORVALD: Se her; ta dette brevet; gå ned med det straks. Få fatt i et **bud** og la ham besørge det. Men vær rask. Adressen står utenpå. Se, der er penger.

bode

STUEPIKEN: Greit. (*bun går med brevet*)

TORVALD (*legger papirene sammen*): Sånn, min lille fru **stivnakke**.

stijfkopje

NORA (*engstelig*) Torvald, - hva var det for et brev?

TORVALD: Krogstads **oppsigelse**.

ontslag

NORA: Kall det tilbake, Torvald! Gjør det **for min skyld**; - for din egen skyld; for barnas skyld! Hører du, Torvald; gjør det! Du vet ikke hva dette kan bringe over oss alle.

voor mij

TORVALD: For sent.

NORA: Ja, for sent.

TORVALD: Så, så, så; ikke se så forskremt ut. Det er jo

bare innbilning alt sammen. Jeg går og setter meg på kontoret. Og når Rank kommer, så si ham hvor han kan finne meg. *(han nikker til henne, går med sine papirer inn i sitt værelse og lukker etter seg)*

Nora: *(står **forvillet** av angst. Det ringer i entréen. Hvisker)*
Doktor Rank! *(hun stryker seg over ansiktet, **griper seg sammen** og går hen og åpner døren til entréen. Doktor Rank står der ute og henger sin pelsfrakke opp. Under det følgende begynner det å mørkne.)*

NORA: God dag, doktor Rank. Jeg kjente deg på ringningen. Men du skal ikke gå inn til Torvald nå; for jeg tror han er opptatt.

RANK: Og du?

NORA *(idet han går inn i stuen, og hun lukker døren etter ham)* Å det vet du nok, - for deg har jeg alltid en stund **til overs**.

RANK: Takk for det. Det skal jeg gjøre bruk av så lenge jeg kan.

NORA: Hva mener du med det? Så lenge du kan?

RANK: Jeg kommer snart til å dø. Snarere enn jeg trodde. *(setter seg ved ovnen)* **Det er ikke noe å gjøre med.** Jeg er den miserableste av alle mine pasienter, Nora. Jeg er ferdig. Innen en måned ligger jeg kanskje og **råtner** oppe på kirkegården.

NORA: Å **fy**, så stygt du snakker.

RANK: Tingen er også **forbannet** stygg. Men det verste er at der vil komme så mye annet stygt før det. Nå gjenstår bare en eneste undersøkelse; når jeg er ferdig med den, så vet jeg så omtrent **hva tid**¹ **opløsningen**² begynner. Der er noe jeg vil si deg. Torvald er en fin fyr. Men han har en voldsom avsky for alt som er **ekkel**. Jeg vil ikke ha ham i mitt sykeværelse -

NORA: Å men doktor Rank -

RANK: Jeg vil ikke ha ham der. På ingen måte. Jeg stenger døren min for ham. - Så snart jeg har fått full **visshet** for det verste, sender jeg deg mitt visittkort med et svart **kors** på, og da vet du jeg ligger **for døden**.

NORA *(med begge hender på hans skuldre)* Kjære, kjære doktor Rank, du skal ikke dø fra Torvald og meg. *(setter seg på sofaen)* I morgen skal du få se hvor bra jeg skal danse; og da skal

verbijsterd

vermant zich

er valt niets aan te doen

rot

foei

vervloekt

¹ wanneer; ² het verval

akelig

zekerheid

kruis

op sterven

du forestille deg at jeg gjør det bare for deg, - ja, og så for Torvald selvfølgelig; - det er klart. (*tar forskjellige saker ut av esken*) Doktor Rank; sett deg her, så skal jeg vise deg noe.

RANK (*setter seg*) Hva er det?

NORA: Se her. Se!

RANK: **Silkestrømper.**

NORA: Er ikke de **lekre**? Nei, nei, nei; du får bare se **fortbladet**. Å jo, du kan såmenn gjerne få se den øverste delen også.

RANK: Hm -

NORA: Hvorfor ser du så kritisk ut? Tror du kanskje ikke de passer?

RANK: Jeg har jo aldri sett **lårene** dine ordentlig, så jeg kan vel ikke vite om de passer.

NORA (*ser et øyeblikk på ham*) Fy skam deg. (*slår ham lett på øret med strømpene*) Det skal du ha. (*pakker dem atter sammen*)

RANK: Hva er det for noe mer spennende jeg skal få se?

NORA: du får ikke se noen ting mer; for du er **uskikkelig**. (*hun nynner litt og leter mellom sakene*)

RANK (*etter en kort taushet*): Når jeg sitter her sånn helt fortrolig sammen med deg, så begriper jeg ikke - nei, jeg fatter det ikke - hva det skulle blitt av meg hvis jeg aldri var kommet her i huset.

NORA (*smiler*) Jo jeg tror nok at du i grunnen **hygger deg** ganske godt hos oss.

RANK (*saktere, ser hen for seg*) Tenk å skulle gå fra det alt sammen -

NORA: Pøh! Du skal ikke gå fra det.

RANK (*som før*) - og ikke kunne etterlate seg et fattig **takkens tegn** en gang. Jeg har sverget at du skulle vite det før jeg gikk bort. Jeg er så ubeskrivelig og inderlig forelsket i deg. Ja, Nora, nå vet du det.

NORA La meg **slippe frem**.

RANK (*gjør plass for henne, men blir sittende*) Nora -

zijden kousen

mooi
de onderkant van de voet

dijen

ondeugend
neuriet

het naar je zin hebt

voor zich uit

teken van dank

passeren

NORA (*i døren til entréen*) Helene, kom inn med lampen. - (*går hen imot ovnen*) **Uff**, kjære doktor Rank, dette her var virkelig stygt av deg.

jeetje

RANK (*reiser seg*) At jeg har elsket deg så inderlig som noen annen? Var det stygt?

NORA: Nei, men at du forteller meg det. At du kunne være så **klønete**¹, doktor Rank! (*setter seg i **gyngestolen**², ser på ham, smiler*) Jo, du er i grunnen en ganske **stilig** mann, doktor Rank. Blir du ikke litt **flau** nå som lampen er kommet inn?

¹ stuntelig; ² de schommelstoel
knappe
beschaamd

RANK: Nei; egentlig ikke. Men jeg skal kanskje gå - for siste gang?

NORA: Nei, det skal du da slett ikke gjøre. Du skal naturligvis komme her som før. Jeg synes det alltid blir så **uhyre** festlig her når du kommer.

ongelooflijk

RANK: Jeg **skjønner** meg ikke **på** deg. Mange ganger har jeg fått følelsen av at du nesten liksom gjerne ville være sammen med meg som med Torvald.

begrijp

NORA: Ja, ser du, der er jo noen mennesker som man er mest glad i, og andre mennesker som man nesten helst vil være sammen med.

RANK: Å ja, det er noe i det.

(*Stuepiken kommer fra entréen*)

STUEPIKEN: Fru Helmer! (*bvisker og **rekker** henne et kort*)

geeft

NORA (*kaster et øye på kortet*): Ah! (stikker det i lommen.)

RANK: Er det noe **i veien**?

aan de hand

NORA: Nei. Jeg har bestilt en ny drakt! Torvald må ikke vite det -

RANK: Aha.

NORA: Ja visst; kan ikke du gå inn til ham; han sitter i **det indre værelset**¹; **opphold**² ham så lenge -

¹ de binnenkamer; ² hou ... bezig

RANK: Vær rolig; han skal ikke slippe fra meg. (*han går inn i Torvalds værelse*)

NORA (*til stuepiken*): Og han står og venter i kjøkkenet?

STUEPIKEN: Ja, han kom opp **baktrappen** -

de achtertrap

NORA: Men sa du ikke at vi hadde besøk?

STUEPIKEN: Jo, men det hjalp ikke.

NORA: Han vil ikke gå igjen?

STUEPIKEN: Nei, han går ikke før han får snakket med deg.

NORA: Så la ham komme inn. Helene, du må ikke si det til noen; det er en overraskelse for min mann.

STUEPIKEN: Ja, ja, jeg forstår nok - (*hun går ut*)

(Stuepiken åpner entrédøren for sakfører Krogstad og lukker igjen etter ham. Han er kledd i reisepels, **ytterstøvler** og **skinnlue**)

buitenlaarzen
pelsen muts

NORA: Hva vil du meg?

KROGSTAD: Du vet vel at jeg **har fått sparken**.

ontslagen ben

NORA: Jeg kunne ikke forhindre det, herr Krogstad. Jeg har kjempet til det ytterste for saken din; men det hjalp ikke noe.

KROGSTAD: Jeg har her i lommen et brev til din mann -

NORA: Og der står det alt sammen?

KROGSTAD. I så **skånsomme** uttrykk som mulig.

tactvolle

NORA (*hurtig*): Det brevet må han ikke få. Riv det i stykker igjen. Jeg skal skaffe pengene.

KROGSTAD: Det er ikke pengene **jeg er ute etter**. Jeg vil ha noe mer. Jeg vil ha **oppreisning**¹. Jeg vil **til vær**²; og det skal mannen din hjelpe meg med. I halvannet år har jeg ikke gjort meg skyldig i noe **uhederlig**; jeg har i all den tid **kjempet med de trangeste kår**; jeg var tilfreds med å arbeide meg opp skritt for skritt. Nå er jeg jaget vekk, og jeg er ikke fornøyd med bare **å tas til nåde** igjen. Jeg vil til vær, sier jeg deg. Jeg vil inn i banken igjen, - ha en høyere stilling; mannen din skal **opprette** en post for meg -

waar ik op uit ben
¹ eerherstel; ² hogerop

oneerbaar
het allesbehalve breed gehad

aangenomen te worden

creëren

NORA: Det gjør han aldri!

KROGSTAD: Han gjør det; jeg kjenner ham; han våger

ikke å **motsi**¹ meg **med et pip**². Og er jeg først der inne sammen med ham, da skal du bare få se! Innen et år skal jeg være direktørens høyre hånd. Det skal bli Nils Krogstad og ikke Torvald Helmer som styrer Aksjebanken.

NORA står **mållos** og ser på ham.

KROGSTAD: Ja, nå har jeg forberedt deg. Når Helmer har fått mitt brev, så venter jeg bud fra ham. Og husk vel på at det er mannen din selv som har tvunget meg inn igjen på denne slags veier. Det skal jeg aldri tilgi ham. Farvel, fru Helmer. *(han går ut gjennom entréen og legger brevet i brevkassen; så hører man Krogstads skritt, som taper seg nedenfor i trappetrinnene)*

NORA *(med et dempet¹ skrik, løper fremover gulvet og henimot² sofabordet; kort opphold)* I brevkassen. *(lister seg³ sky ben til entrédøren)* Der ligger det. - Torvald, Torvald, - nå er vi **redningsløse!**

FRU LINDE *(kommer med kostymet fra værelset til venstre)* Ja nå vet jeg ikke mer å **rette**. Skulle vi kanskje prøve?

NORA *(hest og sakte)* Kristine, kom her.

FRU LINDE *(kaster kledningen på sofaen)* Hva feiler deg? Du ser ut som **forstyrret**.

NORA: Kom her. Ser du det brevet? Der; se, i brevkassen.

FRU LINDE: Ja, ja; jeg ser det.

NORA: Det brevet er fra Krogstad -

FRU LINDE: Nora, - det er Krogstad som har lånt deg pengene!

NORA: Ja; og nå får Torvald vite alt sammen.

FRU LINDE: Å tro meg, Nora, det er best for dere begge.

NORA: Der er mer enn du vet om. Jeg har skrevet en falsk underskrift -

FRU LINDE: Men for himmelens skyld -? Jeg vil gå rett bort og snakke med Krogstad.

NORA: Ikke gå bort til ham; han gjør deg noe ondt!

FRU LINDE: Det var en tid da han gjerne hadde gjort hva

¹ tegenspreken; ² totaal niet

sprakeloos

steeds minder hoorbaar worden de treden

¹ onderdrukte

² naar; ³ sluipt

reddeloos verloren

herstellen

hees

de jurk
in de war

det skulle være **for min skyld**.

NORA: Han?

FRU LINDE: Hvor bor han?

NORA: (*tar i lommen*) her er kortet hans. Men brevet, brevet-!

TORVALD (*innenfor i sitt værelse, banker på døren*) Nora!

NORA (*skriker i angst*) Å, hva er det? Hva vil du meg?

TORVALD: **Prøver du** kanskje?

NORA: Ja, ja; jeg prøver. Jeg blir så pen, Torvald.

FRU LINDE (*som har lest på kortet*) Han bor jo like her om hjørnet.

NORA: Ja; men det nytter jo ikke. Vi er redningsløse. Brevet ligger jo i kassen.

FRU LINDE: Og mannen din har nøkkelen?

NORA: Ja, alltid.

FRU LINDE: Krogstad må kreve brevet sitt tilbake ulest, han må finne på et **påskudd** -

NORA: Men akkurat på denne tiden pleier Torvald å hente posten -

FRU LINDE: **Forhal det**; gå inn til ham så lenge. Jeg kommer igjen så fort jeg kan. (*bun går hurtig ut gjennom entrédøren*)

NORA (*går hen til Torvalds dør, åpner den og kikker inn*) Torvald!

TORVALD (*i bakværelset*) Nå, får jeg endelig slippe inn i min egen stue igjen? Kom, Rank, nå skal vi da få se - (*i døren*) Men hva er det?

NORA: Hva, kjære Torvald?

TORVALD: Rank forberedte meg på en **storartet forkledningsscene**.

RANK (*i døren*) Jeg forsto det sånn, men jeg tok visst feil.

voor mij

ben je ... [de jurk] aan het passen

smoes

zorg dat hij het uitstelt

schitterende
verkleedscène

NORA: Ja, ingen får beundre meg i min prakt før i morgen.

TORVALD: Men, kjære Nora, du ser så **anstrengt** ut. Har du øvd for mye?

NORA: Nei, jeg har slett ikke øvd ennå.

TORVALD: Det er du nødt til.

NORA: Ja, Torvald. Men jeg får ikke til noe uten din hjelp; jeg har helt glemt alt sammen.

TORVALD: Å vi skal snart **friske** det **opp** igjen.

NORA: Ja, **ta deg av meg**, Torvald. Vil du love meg det? Å, jeg er så engstelig. Det store **selskapet** -. Du må ofre deg helt for meg i kveld. Ikke noe kontorarbeid; ikke en penn i hånden. Hva? Ikke sant, kjære Torvald?

TORVALD: Det lover jeg deg; i kveld skal jeg være **helt og holdent**¹ til din tjeneste, - du lille hjelpeløse **tingest**². - Hm, det er sant, jeg skal bare - (*går mot entrédøren*)

NORA: Hva skal du ut der etter?

TORVALD: Bare se om der skulle være kommet brev.

NORA: Nei, nei, gjør ikke det, Torvald!

TORVALD: Hva for noe?

NORA: Torvald, jeg ber deg; der er ikke noe der.

TORVALD: Jeg skal bare sjekke. (*vil gå*)

(*NORA, ved pianoet, slår de første **takter** av tarantellaen*)

TORVALD (*ved døren, stanser*) Aha!

NORA: Jeg kan ikke danse i morgen hvis jeg ikke får prøve med deg.

TORVALD (*går bort til henne*) Er du virkelig så nervøs, kjære Nora?

NORA: Ja, så utrolig nervøs. La meg få prøve med en gang; vi har akkurat tid til det før vi går til bords. Å sett deg ned og spill for meg, kjære Torvald; **rett på meg**¹; **veiled**² meg som du pleier.

TORVALD: Gjerne, meget gjerne, siden du ønsker det.

vermoeid

opfrissen (*van kennis*)

hou je met me bezig
feest

¹ geheel en al; ² dingetje

wat zeg je

maten

¹ corrigeer me; ² begeleid

(han setter seg ved pianoet)

NORA (*griper tamburinen ut av esken og likeledes et langt broket sjal, hvormed hun overilt draperer seg; så står hun med et sprang fremme på gulvet og roper:*) Spill nå for meg! Nå vil jeg danse!

(Torvald spiller, og Nora danser; doktor Rank står ved pianoet bak Torvald og ser til)

TORVALD (*spillende*) Langsommere, - langsommere.

NORA: Kan ikke annerledes.

TORVALD: Ikke så **voldsomt**, Nora!

NORA: Akkurat sånn må det være.

TORVALD (*holder opp*) Nei, nei, dette går aldeles ikke.

NORA (*ler og svinger tamburinen*) Var det ikke det jeg sa deg?

RANK: La meg spille for henne.

TORVALD (*reiser seg*) Ja gjør det; så kan jeg bedre **veilede** henne.

*(Rank setter seg ved pianoet og spiller; Nora danser med stigende villhet. Torvald har stillet seg ved oven og **henvender**¹ **jevnlig**² under dansen rettende bemerkninger til henne; hun synes ikke å høre det; hennes hår **løsner**¹ og faller ut over skuldrene; hun **enser**² det ikke, men fortsetter å danse.)*

(Fru Linde kommer inn)

FRU LINDE (*står som målbundet ved døren*) Ah -!

NORA (*under dansen*) Her ser du **morofakter**, Kristine.

TORVALD: Men kjæreste Nora, du danser jo **som om det gikk på livet løs**.

NORA: Det gjør det jo også.

TORVALD: Rank, hold opp; dette er jo den rene galskap. Hold opp, sier jeg.

(Rank holder opp å spille, og Nora stanser plutselig)

TORVALD (*bort til henne*): Du har jo glemt alt hva jeg har lært deg.

kleurrijke
onbesuisd

heftig

coachen

¹ richt; ² geregeld

¹ komt los; ² bemerkte

de mond gesnoerd

leuke dingen

alsof je leven ervan afhangt

NORA (*kaster tamburinen fra seg*) Der ser du selv.

TORVALD: Nå, her trengs det **veiledning**.

NORA: Ja, du ser hvor nødvendig det er. Du må veilede meg hele tiden. Lover du meg det, Torvald?

TORVALD: Det kan du trygt stole på.

NORA: Du skal ikke, hverken i dag eller i morgen, ha tanke for noe annet enn meg; du skal ikke åpne noe brev, - ikke åpne brevkassen -

RANK (*lavt til Torvald*) Du bør ikke **si** henne **imot**.

TORVALD (*slår armene om henne*) Barnet skal få sin vilje. Men i morgen natt, når du har danset -

STUEPIKEN (*i døren til høyre*) Fru Helmer, bordet er dekket.

NORA: Vi vil ha champagne, Helene.

STUEPIKEN: **Skal bli**, fru Helmer. (*går ut*)

NORA: (*roper ut*) Og litt sukkertøy, Helene, mye sukkertøy - for én gangs skyld. (*til Torvald*) Gå inn så lenge; og du også, doktor Rank. Kristine, du må hjelpe meg å **få** håret **satt opp**.

NORA: **Nå!**?

FRU LINDE: Reist på landet.

(*Nora sukker oppgitt*)

FRU LINDE: Han kommer hjem i morgen kveld. Jeg skrev en **lapp** til ham.

NORA: Gå inn til dem; jeg kommer snart.

(*Fru Linde går inn i spiseværelset*)

TORVALD (*i døren til høyre*) Men hvor blir så lille sangfuglen av?

NORA (*imot ham med åpne armer*) Her er sangfuglen!

TREDJE AKT

FORTELLEREN: Nå er vi kommet fram til tredje akt. Det er

coaching

tegenspreken

zoals u wilt

opsteken

wel

de stad uit

teleurgesteld

briefje

andre juledag om kvelden. Fru Linde er alene i stuen hos familien Helmer. Stuepiken sover, og Nora og Torvald er på kostymeball hos konsul Stenborg som bor i etasjen ovenfor. Fru Linde later som hun er kommet på besøk fordi hun vil se Nora pyntet. Men i virkeligheten er det noe helt annet hun har i tankene ...

(Samme rom. Sofabordet med stoler rundt er **flyttet frem** midt på gulvet. En lampe brenner på bordet. Døren til entréen står åpen. Der høres dansemusikk fra etasjen ovenpå. Fru Linde sitter ved bordet og blar **adspredd** i en bok; forsøker å lese, men synes ikke å kunne holde tankene samlet; et par ganger bytter hun **spent** mot ytterdøren.)

FRU LINDE (ser på klokken sin): Nå må han komme snart. Hvis han bare ikke - (lytter igjen.) Ah, der er han.

Hun går ut i entréen og åpner forsiktig den **ytre** dør; der høres sakte skritt i trappen.

KROGSTAD (i døren): Jeg fant en lapp fra deg hjemme. Hva skal dette her bety?

FRU LINDE: Jeg er nødt til å snakke med deg.

KROGSTAD: Javel? Og det må nødvendigvis skje her i huset?

FRU LINDE: Hjemme hos meg var det umulig; rommet mitt har ikke egen inngang. Kom inn; vi er helt alene; Nils! Vi må snakke sammen.

KROGSTAD: Har da vi to noe mer å snakke om?

FRU LINDE: Vi har mye å snakke om.

KROGSTAD: Det trodde jeg ikke.

FRU LINDE: Nei, for du har aldri forstått meg riktig.

KROGSTAD: Var det noe mer å forstå enn det som er så vanlig her i verden? En hjerteløs kvinne (**henviser til fru Linde med hendene**) dumper en mann (**peker på seg selv**) når hun får et tilbud som hun synes er bedre.

FRU LINDE: Tror du at jeg er så aldeles hjerteløs? Og tror du at jeg brøt **med lett hjerte**?

KROGSTAD: Ikke det?

FRU LINDE: Nils, har du virkelig trodd det?

KROGSTAD: Hvis det ikke var sånn det var, hvorfor

naar voren op de scène gebracht

afwezig
gespannen

buiten-

wijst

blijmoedig

skrev du da den gang til meg slik som du gjorde?

FRU LINDE: Jeg kunne jo ikke annet. Når jeg skulle bryte med deg, var det jo også min plikt å gjøre slik at du mistet følelser for meg.

KROGSTAD (*knuger sine hender*): På den måten, altså. Og dette her – bare for pengenes skyld!

FRU LINDE: Du må ikke glemme at jeg hadde en hjelpeløs mor og to små brødre. Vi kunne ikke vente på deg, Nils; det var jo ikke sikkert om du fikk deg jobb.

KROGSTAD: Ja, ja. Det var nå det. Men du hadde ikke rett til å dumpe meg for noen andre sin skyld.

FRU LINDE: Ja, jeg vet ikke. Mange ganger har jeg spurt meg selv om jeg hadde rett til det.

KROGSTAD (*saktere*): Da jeg mistet deg, var det som om all fast grunn gled bort under føttene på meg. Siden har alt gått **nedover** med meg.

FRU LINDE: Det har ikke gått så bra med meg heller. Ingen å **sørge over**, og ingen å sørge for.

KROGSTAD: Du valgte selv.

FRU LINDE: Der var ikke noe annet valg den gang.

KROGSTAD: Nei vel, og så da?

FRU LINDE: Nils, hva om vi to kunne komme over til hverandre.

KROGSTAD: Hva er det du sier?

FRU LINDE: Vi har det da bedre sammen enn **hver for oss**.

KROGSTAD: Kristine!

FRU LINDE: Hvorfor tror du jeg kom hit til byen?

KROGSTAD: Skulle du ha hatt en tanke for meg?

FRU LINDE: Ja! Og jeg vil at vi to skal bli sammen. Jeg trenger noen å leve for.

KROGSTAD: Mener du virkelig dette? Si meg, – har du **full rede på** fortiden min?

wringt zich

bergafwaarts

treuren om

apart

volledig op de hoogte van

FRU LINDE: Ja.

KROGSTAD: Og vet du hva for en **drittsekk** jeg **går for å være**?

smeerlap
doorga

FRU LINDE: **Utifra**¹ det du sa **i stad**², virket det som du mente at med meg kunne du ha blitt en annen.

¹ uitgaande van; ² daarnet

KROGSTAD: Det er jeg helt sikker på.

FRU LINDE: Skulle det ikke kunne skje ennå?

KROGSTAD: Kristine; dette sier du helt seriøst. Ja, det gjør du. Jeg ser det på deg. Tør du virkelig det?

FRU LINDE: Jeg trenger noen å være mor for; og barna dine trenger en mor. Vi to trenger hverandre. Nils, jeg har **tro på** det som er inni deg; – jeg tør allting sammen med deg.

vertrouwen in

KROGSTAD (*griper hennes hender*): Takk, takk, Kristine; – nå skal jeg også vite å **reise meg** i de andres øyne. - Ah, men jeg glemte –

me verheffen

FRU LINDE (*bytter*): Hysj! Tarantellaen! Gå, gå!

KROGSTAD: Hvorfor? Hva er det?

FRU LINDE: Hører du den dansen der oppe? Når den er slutt, kan vi vente dem.

KROGSTAD: Å ja, jeg skal gå. Det er jo alt forgjeves. Du **kjenner** naturligvis ikke **til**¹ det skritt som jeg har **foretatt**² imot Helmers.

¹ weet hebben van; ² ondernomen

FRU LINDE: Jo, jeg kjenner til det.

KROGSTAD: Og allikevel skulle du ha mot til -?

FRU LINDE: Jeg forstår godt **hvorhen** fortvilelsen kan drive en mann som deg.

waarheen

KROGSTAD: Å, hvis jeg kunne gjøre dette **ugjort**!

ongedaan

FRU LINDE: Det kunne du nok; for brevet ditt ligger ennå i kassen.

KROGSTAD: Er du sikker på det? Jeg vil forlange brevet mitt tilbake.

FRU LINDE: Nei, nei.

KROGSTAD: Jo selvfølgelig; jeg venter her til Helmer kommer ned; jeg sier ham at han skal gi meg brevet mitt igjen, – at det bare dreier seg om **oppsigelsen** min, – at han ikke skal lese det –

ontslag

FRU LINDE: Nei, Nils, du skal ikke kalle brevet tilbake.

KROGSTAD: Men, var det ikke egentlig det du ville at jeg skulle gjøre?

FRU LINDE: Jo, i starten ja; men det er et **døgn** siden, og i mellomtiden har jeg vært vitne til utrolige ting her i huset. Helmer må få vite alt sammen; sannheten må komme fram mellom dem! Det kan ikke fortsette på den måten med løgn og **tull**¹ og **tøys**².

etmaal

¹ onzin; ² nonsens

KROGSTAD: Ja vel; Men da skal jeg i hvert fall gjøre en ting, og det skal jeg gjøre **med en eneste gang** –

dadelijk

FRU LINDE (*bytter*): Skynd deg! Gå, gå! Dansen er slutt; vi er ikke trygge et øyeblikk lenger.

KROGSTAD: Jeg venter på deg der nede.

FRU LINDE: Ja, gjør det; du må følge meg til porten.

KROGSTAD: Så utrolig lykkelig har jeg aldri vært før.

Han går ut gjennom ytterdøren; døren mellom værelset og entréen blir fremdeles stående åpen.

FRU LINDE (*rydder litt opp og legger sitt yttertøy til rette*): Hvilken **vending**! Mennesker å arbeide for, – leve for; et hjem å bringe **hygge** inn i. Aha, der kommer de. (*tar hatt og kåpe*)

legt ... goed
ommekeer
knusheid

*Torvalds og Noras stemmer høres utenfor; en nøkkel dreies om, og Torvald fører Nora nesten med makt inn i entréen. Hun er kledd i det italienske kostyme med et stort svart sjal over seg; han er i **selskapsdrakt**¹ med en åpen svart **domino**² utenpå.*

¹ avondkledij; ² cape en masker
voor een gemaskerd bal
tegenstribbelend

NORA (*ennå i døren, motstrebende*): Nei, nei, nei! Jeg vil opp igjen. Jeg vil ikke gå hjem så tidlig.

TORVALD: Men kjæreste Nora -

NORA: Å, Torvald; jeg ber deg så **inderlig** vakkert, – bare en time till!

intens

TORVALD: Ikke et eneste minutt, min søte Nora. Du vet det var en avtale. Inn i stuen! Du blir **forkjølet**. (*han fører henne, tross¹ hennes motstand², lempelig³ inn i stuen*)

verkouden
¹ ondanks; ² tegengestribbel; ³ met zachte hand

FRU LINDE: God kveld.

NORA: Kristine!

TORVALD: Hva, fru Linde, er du her så sent?

FRU LINDE: Ja, unnskyld; jeg ville så gjerne se Noras **forkledning**.

vermomming

TORVALD (*tar Noras sjal av*): Ja, se riktig på henne. Jeg skulle nok tro at hun er **verd** å se på. Er hun ikke fin?

het waard

FRU LINDE: Ja, det er hun.

TORVALD: Det syntes de andre i selskapet også. Men hun er så forferdelig **sta**. Jeg måtte nesten bruke makt for å få henne med hjem. Er du ferdig med å beundre henne?

koppig

FRU LINDE: Ja; og nå vil jeg si god natt. God natt, Nora, og ikke vær så sta.

TORVALD: Godt sagt, fru Linde!

FRU LINDE: God natt, herr direktør.

TORVALD. (*følger henne til døren*): God natt, god natt. Jeg håper du kommer vel hjem? Jeg skulle så gjerne ha fulgt deg ut ; men du har jo så kort vei. God natt, god natt. (*hun går; han lukker etter henne og kommer inn igjen*) Sånn! endelig ble vi kvitt henne. Hun er forskrekkelig kjedelig, hun der.

NORA: Er du ikke veldig trett, Torvald?

TORVALD: Nei, **ikke i det hele tatt**..

helemaal niet

NORA: Ikke søvnig heller?

TORVALD: Nei! Men du? Ja, du ser trett ut.

NORA: Ja, jeg er trett. Jeg vil snart sove.

TORVALD: Ser du; ser du! Det var altså riktig av meg at vi ikke ble lenger.

NORA: Å, alt du gjør er riktig.

TORVALD (*kysser henne på pannen*): Nå snakker sang-

het voorhoofd

fuglen som om den var et menneske. Men la du merke til hvor **festlig** Rank var i kveld? Jeg har ikke sett ham i så godt humør på lenge. (*ser en stund på henne; deretter kommer han nærmere.*) Hm, men det er da godt å være hjemme igjen; å være helt alene med deg. – Å du **henrivende** deilige unge kvinne!

opgewekt

verrukkelijke

NORA: Ikke se sånn på meg, Torvald!

TORVALD: Skal jeg ikke se på min **dyreste** eiendom? På all den herlighet som er min, min alene, bare min.

kostbaarste

NORA: Ikke snakk til meg på den måten. (*går over på den andre siden av bordet*)

TORVALD: Jeg har lengtet sånn etter deg i hele kveld. Da jeg så deg danse tarantellaen, – da kokte det i mitt blod; jeg holdt ikke ut lenger; derfor var det jeg tok deg med meg ned så tidlig –

NORA: Gå nå, Torvald! Jeg har ikke lyst.

TORVALD: Hva for noe? Du **tuller**, lille Nora. Har ikke lyst? Jeg er jo mannen din—?

verkoopt onzin

(*Det banker på ytterdøren*)

NORA (**farer sammen**): Hørte du -?

krimpt ineen

TORVALD. (mot entréen): Hvem er det?

DOKTOR RANK (*utenfor*): Det er meg. Får jeg komme inn et øyeblikk?

TORVALD (*sakte, irritert*): Å hva er det han vil han nå, da? (*høyt*) Vent litt. (*går hen og lukker opp.*) Nå, det er jo snilt at du ikke går vår dør forbi.

RANK: Jeg syntes jeg hørte stemmen din, og så ville jeg gjerne **stikke innom**¹. (*lar øyet streife flyktig omkring*²) Akk ja; disse kjære kjente **tomter**¹. Dere har det **lunt**² og hyggelig inne hos dere, dere to.

¹even binnenkomen; ² ronddwalen¹ vertrekken; ² behaaglijk

TORVALD: Det virket som du hadde det hyggelig i kveld, du også.

RANK: Jeg hadde det helt flott. Hvorfor skulle jeg ikke det? Hvorfor skal man ikke ta allting med i denne verden? Iallfall så mye man kan, og så lenge man kan. Vinen var fortreffelig –

TORVALD: særlig champagnen.

RANK: La du også merke til det? Det er nesten utrolig hvor mye jeg kunne **helle innpå**.

NORA: Torvald drakk også mye champagne i kveld.

RANK: Så?

NORA: Ja; og da er han alltid så lystig etterpå.

RANK: Nå, hvorfor skal man ikke ta seg en glad aften etter en vel **anvendt** dag?

NORA: Doktor Rank, du har visst vært gjennom en **legevitenskapelig** undersøkelse i dag.

RANK: Ja nettopp.

TORVALD: Nå snakker han om legevitenskapelige undersøkelser!

NORA: Hva ble resultatet?

RANK: Det best mulige både for legen og pasienten, – **visshet**.

NORA (*hurtig og forskende*): Visshet?

RANK: Full visshet. Så, skulle jeg ikke ta meg en lystig aften etterpå?

NORA: Doktor Rank, du liker visst **utkleddningsfester**?

RANK: Ja, når det er **bra**¹ mange **artige**² forkleddninger -

NORA: Hør her; hva skal vi to være på den neste utkleddningsfest?

TORVALD: Tenker du alt på neste utkleddningsfest?

RANK: Vi to? Jo, det skal jeg si deg; Du skal være **lykkebarn** –

TORVALD: Ja, men finn på et kostyme som kan forestille det !

RANK: Hun kan bare komme akkurat sånn som hun er.

TORVALD: Det var virkelig treffende sagt. Men hva har du selv tenkt å være?

ervan naar binnen gieten

bestede

medisch

zekerheid

onderzoekend

gemaskerde bals

¹ redelijk; ² leuke

gelukskind

<u>RANK</u> : Jo, min kjære venn, det er jeg fullkommen på det rene med. På neste maskerade vil jeg være usynlig .	onzichtbaar
<u>TORVALD</u> : ???	
<u>RANK</u> : Men jeg glemmer jo rent hva jeg kom for. Torvald, gi meg en sigar, en av de mørke havannasigarer.	
<u>TORVALD</u> : Med største fornøyelse. (<i>byr etuiet frem</i>)	biedt ... aan
<u>RANK</u> (<i>tar en og skjærer spissen av</i>): Takk.	het puntje
<u>NORA</u> (<i>stryker en fyrstikk av</i>): La meg gi deg ild.	lucifer
<u>RANK</u> : Takk for det. (<i>han holder fyrstikken for ham; han tenner</i>) Og så farvell!	
<u>TORVALD</u> : Farvel, farvel, kjære venn!	
<u>NORA</u> : Sov godt, doktor Rank.	
<u>RANK</u> : Takk for det ønske. Sov godt! Og takk for ilden.	
<u>TORVALD</u> (<i>dempet</i>): Han hadde drukket betydelig .	aanzienlijk
<u>NORA</u> (<i>åndsfraværende</i>): Kanskje det..	afwezig
(<i>Torvald tar sitt nøkkelknippe opp av lommen og går ut i entréen</i>)	sleutelbos
<u>NORA</u> : Torvald – hva vil du der?	
<u>TORVALD</u> : Jeg må tømme brevkassen; den er helt stappfull ; der blir ikke plass til avisene i morgen tidlig. Hva er det? Her har vært noen vært og fiklet ¹ med låsen ² .	stampvol ¹ geknoeid; ² het slot
<u>NORA</u> : Med låsen –?	
<u>TORVALD</u> : Ja visst har det det. Hm. Jeg skulle vel aldri tro at tjenestepikene –? Her ligger en avbrevet hårnål . Nora, det er din –	afgebroken haarspeld
<u>NORA</u> (<i>hurtig</i>): Det må være barna -	
<u>TORVALD</u> : Det må du sannelig få dem til å slutte med. Hm, hm; – nå, der fikk jeg den opp allikevel. (<i>tar innholdet ut og roper ut i kjøkkenet</i>) Helene? – Helene; slukk lampen i entréen. (<i>han går inn i værelset igjen og lukker døren til entréen.</i>)	echt open
<u>TORVALD</u> (<i>med brevene i hånden</i>): Se her. Vil du se hvordan det har opphopet seg. (<i>blar imellom</i>) Hva er det for noe?	

NORA (*ved vinduet*): Brevet! Å nei, nei, Torvald!

TORVALD: To visittkort – fra Rank.

NORA: Fra doktor Rank?

TORVALD (*ser på dem*): Doktor medicinæ Rank. De lå **øverst**; han må ha stukket dem inn da han gikk.

NORA: Står der noe på dem?

TORVALD: Der står et svart kors over navnet. Se her. Det er da et **uhyggelig påfunn**. Det er jo nettopp som han meldte sitt eget **dødsfall**.

NORA: Det gjør han også.

TORVALD: Hva? Vet du noe? Har han sagt deg noe?

NORA: Ja. Når de kortene kommer, så har han tatt avskjed med oss. Han vil **lukke** seg **inne** og dø.

TORVALD: Min stakkars venn. Jeg visste jo at jeg ikke skulle få beholde ham lenge. Men så snart –. Og så gjemmer han seg bort som et **såret** dyr.

NORA: Når det skal skje, så er det best at det skjer uten ord. Ikke sant, Torvald?

TORVALD (*går opp og ned*): Han var så **sammenvokset** med oss. – Nå, det er kanskje best sånn. For ham iallfall. (*stanser*) Og kanskje også for oss, Nora. Nå er det bare oss to. (*slår armene om henne*) Å, du min elskede **hustru**; jeg synes ikke jeg kan holde deg fast nok. Vet du hva, Nora? – mange ganger ønsker jeg at en **overhengende** fare måtte true deg, for at jeg kunne våge liv og blod og alt, **for din skyld**.

NORA (*river seg løs og sier sterkt og besluttet*): Nå skal du lese brevene dine, Torvald.

TORVALD: Nei, nei, ikke i natt. Jeg vil være hos deg, min elskede kone.

NORA: Med dødstanken på din venn –?

TORVALD: Du har rett. Det er best at vi går hver til **vårt**.

NORA (*om hans hals*): Torvald, god natt! God natt!

TORVALD (*kysser henne på pannen*): God natt, du min lille

bovenaam

lugubere inval
overlijden

opsluiten

gewond

vergroeid

echtgenote

dreigend
voor jou

rukt

d.w.z. "vårt soverom"

sangfugl. Sov godt, Nora. Nå leser jeg brevene igjennom.
(*han går med pakken inn i sitt værelse og lukker døren etter seg*)

NORA (*fortvilet*): Å, når det bare var over. Nå har han det; nå leser han det. Å nei, nei.

(*Hun vil styrte ut gjennom entréen; i det samme river Torvald sin dør opp og står der med et åpent brev i hånden*)

TORVALD: Nora!

NORA (*skriker høyt*): Ah -!

TORVALD: Hva er det? Vet du hva der står i dette brevet?

NORA: Ja, jeg vet det. La meg gå! **Slipp meg ut!**

TORVALD (*holder henne tilbake*): Hvor vil du hen?

NORA (*prøver å rive seg løs*): Du skal ikke redde meg, Torvald!

TORVALD (*tumler tilbake*¹): **Sant**²! Er det sant hva han skriver? **Forferdelig!** Nei, nei; det er jo umulig at dette kan være sant. Hva er det du har gjort!

NORA: Slipp meg ut. Du skal ikke ta det på deg for min skyld.

TORVALD: **Ikke spill dum.** (*låser entrédøren av*) Her blir du og **står til regnskap.** Forstår du hva du har gjort? Nå har du ødelagt alt for meg. Nå kan han der **ondskapsfulle** Krogstad gjøre hva han vil med meg. Han kan **utpresse** meg og kreve alt mulig av meg – jeg tør **ikke si et pip imot.** Forstår du hva du har gjort imot meg?

NORA (*med kold ro*): Ja.

TORVALD: Dette er så utrolig at jeg ikke kan **fastholde** det. Men vi må se å **finne** en utvei. Ta sjalet av. Ta det av, sier jeg! Jeg må se å tilfredsstille ham på en eller annen måte. Saken må **dysses ned** for enhver pris. Og vi må bare få det til å virke som om alt var som før mellom oss. Men barna får du ikke lov til å **oppdra**¹; dem tør jeg ikke **betro**² deg –. Å, å måtte si dette til henne som jeg har elsket så høyt, og som jeg ennå –! Heretter gjelder det bare å redde restene, **stumpene**, skinnenet.

(*det ringer på entrékløyken*)

TORVALD (*farer sammen*): Hva er det? Så sent. Skulle det

laat ... gaan

¹ wankelt achteruit; ² echt verschrikkelijk

hou je niet van de domme leg .... rekenschap af boosaardige afpersen

niks tegen inbrengen

beseffen

in de doofpot gestopt worden

¹ opvoeden; ² toevertrouwen

de stompjes

forferdeligste –! Skulle han –! Gjem deg, Nora! Si du er syk.

(Nora blir stående ubevegelig. Torvald går bort og åpner entrédøren)

STUEPIKEN: Her kom et brev til din kone.

TORVALD: Gi meg det. *(griper brevet og lukker døren.)* Ja, det er fra ham. Du får det ikke; jeg vil selv lese det. Jeg tør nesten ikke. Kanskje er vi fortapt, både du og jeg. Nei; jeg må vite det. *(bryter brevet **ilsomt**; løper noen linjer igjennom; ser på et **innlagt**¹ papir; et **gledesskrik**²)* Nora!

(NORA ser spørrende på ham)

TORVALD: Nora! – Nei; jeg må lese det en gang til. – Jo, jo; så er det. Nora, jeg er reddet!

NORA: Og jeg?

TORVALD: Du også, naturligvis; vi er reddet begge to, både du og jeg. Se her. Han sender deg **gjeldsbeviset** ditt tilbake. Han skriver at han **angrer**¹ –; at et lykkelig **omslag**² i hans liv –; Å, det **kan jo være det samme** hva han skriver. Vi er reddet, Nora! *(river beviset og begge brevene i stykker og kaster det hele inn i ovnen og ser på det mens det brenner)* – Hva. Hvorfor har du et sånt **stivnet** uttrykk i ansiktet? *(Nora går ut gjennom døren til høyre.)* Nei, bli –. *(ser inn)* Hva vil du der inne?

NORA *(innenfor):* Kaste **maskeradedrakten**.

TORVALD *(ved den åpne dør):* Ja, gjør det; se å komme til ro og få samlet ditt **sinn**¹ til **likevekt**² igjen, du min lille **forskremte** sangfugl. Hvil du deg trygt ut; jeg har brede vinger til å dekke deg med. *(går omkring i nærheten av døren)* Å, for et lunt og deilig hjem, Nora. Her skal jeg holde deg som en **jaget**¹ **due**², jeg har fått reddet **uskadd**³ ut av **haukens**⁴ **klør**⁵; jeg skal nok bringe ditt stakkars **klappende**⁶ hjerte til ro. Litt etter litt vil det skje, Nora; tro meg. I morgen vil alt dette se helt annerledes ut for deg; snart vil allting være akkurat som før. **Engst deg** ikke for noen ting, Nora; bare støtt deg på meg – Hva er det? Ikke til sengs? Har du kledd deg om?

NORA *(i sin hverdagskjole):* Ja, Torvald, nå har jeg kledd meg om.

TORVALD: Men hvorfor, nå, så sent –?

NORA: I natt sover jeg ikke.

snel

¹ bijgevoegd; ² vreugdekreet

schuldbekentenis

¹ spijt heeft; ² ommekeer
heeft geen belang

verstarde

de vermomming

¹ gemoed; ² evenwicht
angstige

¹ achtervolgde; ² duif; ³ ongedeerd
⁴ van de havik; ⁵ klauwen; ⁶ klop-
pende

maak je niet ongerust

doordeweekse jurk

TORVALD: Men, kjære Nora -

NORA (*ser på klokken sin*): Sett deg her, Torvald; vi to har mye å snakke sammen om. (*hun setter seg ved den ene side av bordet*) Sett deg ned. Det blir langt. Jeg har mye å snakke med deg om.

TORVALD (*setter seg ved bordet like overfor henne*): Jeg forstår deg ikke, Nora.

NORA: Nei, det er nettopp det. Du forstår meg ikke. Du har aldri forstått meg. Torvald. Det er blitt gjort stor **urett** mot meg. Først av pappa og så av deg.

TORVALD. Hva!

NORA. Ja! Da jeg var hjemme hos pappa, så fortalte han meg alle sine **meninger**, og så mente jeg det samme som ham; og hvis jeg mente noe annet, så skjulte jeg det; for det ville han ikke ha likt. Han kalte meg sitt **dukkebarn**, og han lekte med meg som jeg lekte med mine dukker. Så gikk jeg fra pappas hender over i dine. Du innrettet all ting efter din smak, og så fikk jeg den samme smaken som du; eller jeg bare **lot som**¹; jeg vet ikke. Jeg har levd av å gjøre **kunster**² for deg, Torvald. Men du ville jo ha det sånn. Du og pappa har gjort meg **urett**. Det er deres skyld at det ikke er blitt noe av meg. Jeg har vært din dukkehustru, akkurat som jeg var pappas dukkebarn hjemme. Og barna, de har igjen vært mine dukker. Jeg syntes det var **gøy** når du tok og lekte med meg, på samme måte som de syntes det var gøy når jeg tok og lekte med dem. Det har vært vårt ekteskap, Torvald. Men nå er jeg nødt til å **oppdra** meg selv og finne ut hvem jeg er. Det kan ikke du hjelpe meg med. Det må jeg være alene om. Og derfor reiser jeg nå fra deg.

TORVALD (*springer opp*): Hva var det du sa?

NORA: Jeg elsker deg ikke mer.

TORVALD (*med tilkjempet fatning*): Kan du fortelle meg når det var du sluttet å elske meg?

NORA: Ja, det kan jeg godt. Det var i kveld da det vidunderlige ikke kom; for da så jeg at du ikke var den mann jeg hadde tenkt meg.

TORVALD: Forklar deg nøyere; jeg skjønner deg ikke.

NORA: Jeg var så sikker på at når du fikk brevet fra Krogstad at du ville si til ham: bare **offentliggjør** hele saken. Og når det var skjedd, så tenkte jeg så **usvikelig**

onrecht

opvattingen

poppenkindje

¹ deed alsof; ² kunstjes

onrecht

leuk

opvoeden

kan zich met moeite beheersen

maak ... openbaar
rotsvast

sikkert at du ville ta på deg alt og si: "Jeg er den skyldige!"

TORVALD: Nora -! Jeg skulle gladelig arbeide netter og dager for deg, Nora. Men der er ingen som ofrer sin ære for den man elsker.

NORA: Det har hundre tusen kvinner gjort.

TORVALD: Å, du både tenker og du snakker som en naiv unge.

NORA: **La gå**. Men du hverken tenker eller snakker som den mann jeg vil ha. Da din forskrekkelse var over, – ikke for hva som truet meg, men for hva du selv var **utsatt for**, og da hele faren var forbi, – da var det for deg som om ingenting hadde skjedd. Jeg var akkurat som før din lille sangfugl, din dukke, som du **heretter** skulle bære dobbelt **varlig**¹ på hendene, siden den var så **skjør**² og **skrøpelig**³. (*reiser seg*) Torvald, – i den stund **gikk det opp for meg** at jeg i åtte år hadde bodd her sammen med en fremmed mann, og at jeg hadde fått tre barn –.Å jeg orker ikke å tenke på det! Jeg kunne rive meg selv i stumper og stykker.

TORVALD (*tungt*): Jeg ser det; jeg ser det. Der er jammen kommet en avgrunn imellom oss. – Å, men, Nora, kan jeg aldri bli mer enn en fremmed for deg?

NORA (*tar sin koffert*): Akk, Torvald, da måtte det vidunderligste skje.

TORVALD: Fortell meg hva dette vidunderligste er!

NORA: Da måtte både du og jeg **forvandle** oss sånn at –. Å, Torvald, jeg tror ikke lenger på noe vidunderlig.

TORVALD: Men jeg vil tro på det. Fortell det! Forvandle oss sånn at –?

NORA: At **samliv** mellom oss to kunne bli et ekteskap. Farvel.

Hun går ut gjennom entreen.

TORVALD (*synker ned på en stol ved døren og slår hendene for ansiktet*): Nora! Nora! (**ser seg om** og reiser seg) Tomt. Hun er her ikke mer. (*et håp skyter opp i ham*) Det vidunderligste –?!

(*Nedenfra høres **drønnet** av en port som slås i lås*)

dat zij zo

blootgesteld aan

vanaf nu

¹ behoedzaam; ² broos; ³ teer
besepte ik

veranderen

het samenleven

kijkt rond

het gedreun